

אוגדן מידע וזכויות למשפחות שבראשן הורה עצמאי

דבר ראש העיר מר צבי גוב-ארי

יבנה עיר המהווה קהילה מחבקת ותומכת, עיר בה התושבות והתושבים עומדים זה לצד זה ומעניקים סיוע, מזור וכתף תומכת. להיות הורה טומן בחובו זכויות לצד חובות, אתגרים לצד תענוג ואושר שאין שני לו.

בעירנו מאות אמהות ואבות המוגדרים כהורים עצמאים ואנו רואים חובה חשובה לשקף עבורכם את זכויותיכם, הן במערכת העירונית והן ברמה הארצית, ולקדם את איכות חייכם ושל ילדיכם. חרף האתגרים עימם אנו מתמודדים בשל התפרצות נגיף הקורונה, נמשיך בהענקת השירות הטוב ביותר ונעמוד לצידכם בכל עת. תודתי והערכתי נתונה לצוות האגף לשירותים חברתיים בראשותה של גב' שירה רייניץ ולמנהלת מרכז עוצמה, גב' טליה ידיד-ציון, הפועלות למתן שירות מיטבי והרחבת מעגל העשייה בתחומים אלה.

חוברת זו נועדה להנגיש את המידע ולסייע לכם במימון זכויותיכם מול הגורמים השונים.

בברכת בריאות איתנה,

צבי גוב-ארי
ראש העיר

דבר רכזת מרכז עוצמה גב' טליה ידיד ציון

משפחות יקרות,

מרכז עוצמה הינו שירות הנותן מענה בתחומים של מיצוי זכויות, התנהלות כלכלית ותעסוקה ופועל באגף לשירותים חברתיים בעיריית יבנה.

אנו מאמינים בגישה הקהילתית, אשר פועלת לחיזוק וקידום הרווחה האישית והחוסן הקהילתי תוך מימוש ערכי הצדק והשוויון החברתי.

מרכז עוצמה שואף להנגיש מידע, ידע וזכויות שונות אשר יובילו להתפתחות האישית והקהילתית. במסגרת פעילות זו, נבנה אוגדן זכויות זה למשפחות שבראשן הורה עצמאי.

כולנו יודעים שידע משמעו כח ועוצמה, המאפשר התמודדות מיטבית עם אתגרי המציאות.

בתקווה שאוגדן זה יהווה לך סיוע והכוונה במיצוי זכויותיך.

בברכה,

טליה ידיד ציון
מרכז עוצמה יבנה
talyaz@yavne.muni.il

דבר מנהלת האגף לשירותים חברתיים גב' שירה רייניץ

רבי נחמן מברסלב אמר "זכור תמיד: לעולם לא יושם בפניך מכשול שאין בכוחך להתגבר עליו"

משפט זה טומן בחובו את כל התורה של מרכז עוצמה באגף לשירותים חברתיים.

מהותו של המרכז להראות לתושבים הבאים בשעריו כי על כל מכשול ומהמורה בדרך הם יכולים להתגבר, וכמובן ללוות אותם יד ביד בדרך זו.

אנו מאמינים בכוחו של האדם לשאוף ולטפס גבוה ככל שאפשר.

בחוברת זו תמצאו כלים אשר יעזרו לכם להתמודד עם אתגר מיצוי הזכויות שהוא אבן דרך משמעותית ביכולת של המשפחה לכלכל את עצמה ולהתמודד עם אתגרי החיים.

ברצוני להודות לצוות מרכז עוצמה על העשייה המבורכת והחשובה למען תושבי העיר.

בברכה,

שירה רייניץ
האגף לשירותים חברתיים
עיריית יבנה

הזכויות המחייבות נקבעות על-פי החוק, תקנות ופסיקות בתי המשפט. השימוש במידע המופיע באוגדן אינו תחליף לקבלת ייעוץ משפטי, מקצועי או אחר.

המידע באוגדן הינו מידע כללי וכפוף לשינויים, המידע הינו נכון בסמוך למועד הוצאת האוגדן, על המעיין להתעדכן אודות הזכויות והזכאויות השונות בטרם מימשן.

ייתכן וקיימות זכויות נוספות אשר לא נכללו באוגדן זה.

האוגדן פונה לנשים וגברים כאחד.
השימוש בלשון זכר נעשה מטעמי נוחות בלבד.

ל**תשומת לב**

אוגדן זה יצא לאור במהדורה מודפסת ובמהדורה דיגיטלית. במהדורה הדיגיטלית ישנה אפשרות ללחיצה על קישורים שונים אשר מקלים על החיפוש.

לקבלת אוגדן זה במהדורה המודפסת יש לפנות למרכז עוצמה או לאגף לשירותים חברתיים.

אוקטובר 2021, תשרי התשפ"ב

תוכן עניינים

7	הגדרת החוק - הורה עצמאי	
8-10	דיור	
11	חשבונות בית	
12-14	תעסוקה	
15-17	קצבאות	
18-19	מזונות	
20	משמורת משותפת	
21	הורה בתהליכי גירושין	
22-23	חינוך ומסגרות משלימות	
24-27	הכשרה מקצועית, מלגות ולימודים	
28-29	זכויות והטבות נוספות	
30-32	מוקדי סיוע והכוונה	

על פי חוק הסיוע למשפחות שבראשן הורה עצמאי, הורה עצמאי הינו:
תושב ישראל אשר בהחזקתו ילד מתחת לגיל 18 הנמצא עמו, ומתקיים לגביו אחד מהתנאים הבאים:

1. ההורה אינו נשוי (כלומר רווק, אלמן או גרוש) ואין לו בן זוג ידוע בציבור.

2. הוא עולה חדש הנמצא בארץ למעלה משנה ופחות משנתיים וכן זוגו לא עלה לארץ ואף אינו שווה בה, ובתנאי שאין לו בן זוג אחר.

3. ההורה נשוי, אין לו בן זוג ידוע בציבור ומתקיים לגביו אחד מהתנאים הבאים:

<< הוא חי בנפרד מבן זוגו תקופה של שנתיים לפחות, פתח בהליך על פי דין להשתחרר מקשר הנישואין ופעל במסגרת הליך זה שנתיים לפחות.

<< היא אישה עגונה, לפי הגדרת ביטוח הלאומי, כלומר אישה נשואה שכן זוגה נעלם מזה שנתיים, או שהוא נמצא בחו"ל, שלא בהסכמתה, מזה שנתיים, מבלי לשלם לה מזונות.

<< היא אישה החיה בנפרד מבן זוגה, שהתה במקלט לנשים נפגעות אלימות 90 ימים לפחות מתוך שנים עשר חודשים מהיום הראשון לשהותה במקלט, פתחה בהליך על פי דין להשתחרר מקשר הנישואין ופעלה במסגרת הליך זה במשך שישה חודשים לפחות. אולם האישה תהא פטורה מפתחת הליך גירושין כאמור אם לשכת הרווחה אישרה כי זה עלול לסכן את חייה או את חיי ילדה.

מתוך - חוק סיוע למשפחות שבראשן הורה עצמאי, התשנ"ב-1992.

סיוע בשכר דירה - הורה עצמאי העומד בתנאים הבאים זכאי לסיוע בשכר דירה ממשרד הבינוי והשיכון:

1. הורה ל-3 ילדים ומעלה עד גיל 21 ונמצאים בהחזקתו של ההורה המגיש את הבקשה.

2. למשפחה אין דירה בבעלות חלקית או מלאה בעבר או בהווה. (למרות זאת, הורה עצמאי יכול להיות זכאי לסיוע גם אם בעבר הייתה דירה בבעלותו והוא ויתר עליה במסגרת הסכם הגירושין).

3. ההורה במשפחה עונה על אחד מהתנאים הבאים:

<< מתקיים מקצבת הבטחת הכנסה, השלמת הכנסה או מקצבת מזונות של הביטוח הלאומי.

<< במידה והמשפחה אינה מתקיימת מקצבה של המוסד לביטוח לאומי, סוף הכנסות ההורה לא עולה על 10,039 ₪ ברוטו, נכון לינואר 2020.

לקבלת הסיוע יש להוציא תעודת זכאות לסיוע בדיוור אצל [אחת מהחברות](#) הנותנות שירותים למבקשי סיוע בשכר דירה: אלונים מקבוצת מגער, מילגם ועמידר. **באשדוד ובנס ציונה קיים סניף של מגע"ר.**

החל מה-01.04.2020 תיתכן זכאות גם למי שמתקיימים מקצבת מזונות שנתיים ברציפות, והוועדה למיצוי כושר השתכרות קבעה כי הם ממצים כושר השתכרות ועומדים במבחן ההכנסה של המוסד לביטוח לאומי.

// עליכם לדעת:

- הסיוע מופקד לחשבון הבנק של המבקש או בעל הדירה.
- סכום הסיוע תלוי בישוב המגורים ובהרכב המשפחה.
- מי שאינו עומד בתנאי הזכאות יכול להגיש בקשה לוועדת חריגים.

לבדיקת הזכאות ולמידע נוסף: *8583

דיור ציבורי - הורה עצמאי העומד בתנאים הבאים זכאי לסיוע בקבלת דיור ציבורי ממשרד הבינוי והשיכון:

1. למשפחה אין דירה בבעלות חלקית או מלאה בעבר או בהווה.
(למרות זאת, הורה עצמאי יכול להיות זכאי לסיוע גם אם בעבר הייתה דירה בבעלותו והוא ויתר עליה במסגרת הסכם הגירושין).

2. יש בהחזקתו 3 ילדים ומעלה, עד גיל 21.

3. מתקיים מהבטחת הכנסה במשך שנתיים רצופות או משכר עבודה והשלמת הכנסה במשך שנה.

שימו לב

החל מה-01.04.2020 תיתכן זכאות גם למי שמתקיימים מקצבת מזונות שנתיים ברציפות, והוועדה למיצוי כושר השתכרות קבעה כי הם ממצים כושר השתכרות ועומדים במבחן ההכנסה של המוסד לביטוח לאומי.

לבדיקת הזכאות ולהגשת הבקשה יש לפנות לחברה הנותנת שירותים עבור משרד הבינוי והשיכון (ראה הרחבה - ערך סיוע בשכר דירה).

מחיר למשתכן - הורה עצמאי (ללא הגבלת גיל) עם לפחות ילד אחד עד גיל 21, זכאי להגיש בקשה לרכישת דירה במסגרת תכנית מחיר למשתכן, גם אם הייתה לו דירה בעבר שנמכרה בעקבות הגירושין, בתנאים מסוימים.

למידע נוסף יש לפנות למוקד משרד השיכון בטלפון *5442.

סיוע ברכישת דירה - הורה עצמאי שהוא חסר דירה עשוי לקבל ממשרד הבינוי והשיכון סיוע בקבלת משכנתא לרכישת דירה.

לתהליך מימוש הזכאות יש להפנות את הבקשה לסיוע לאחד מהבנקים למשכנתאות **להוצאת תעודת זכאות** המפרטת את רמת הסיוע, התנאים והמגבלות שנקבעו.

למידע נוסף אודות ההליך יש לפנות למוקד משרד השיכון בטלפון *5442.

מתוך - אתר "כל זכות", אתר "משרד הבינוי והשיכון".

הנחה בחשבון הארנונה - הורה עצמאי זכאי להנחה בחשבון הארנונה בגובה של 20% ללא מבחן הכנסות.

הנחה רטרואקטיבית ניתנת בהתאם להחלטת הרשות המקומית. עיריית יבנה מעניקה הנחה על פי המתכונת ה"ל" - באותה השנה של הגשת הבקשה ניתן לקבל רטרו עבור כל השנה הנוכחית ובנוסף ניתן לקבל רטרו עד חצי שנה אחורה עבור השנה הקודמת. לדוגמא: אם הגשתי בקשה להנחה בחודש 12/2020 אהיה זכאית לקבל את ההנחה עבור כל שנת 2020 ובנוסף עבור חצי מהשנה הקודמת (2019).

בנוסף, ניתן להגיש בקשה להנחה גבוהה יותר במידה ונגרמו הוצאות חריגות על טיפול רפואי או בגין אירוע שהביא להרעה משמעותית ובלתי צפויה במצב הכלכלי.

הנחה בחשבון החשמל - למשפחה שבראשה הורה עצמאי המקבל קצבת הבטחת הכנסה או קצבת מזונות מהמוסד לביטוח לאומי, אשר גרים עמו ונמצאים בהחזקתו שלושה ילדים ומעלה.

ההנחה הניתנת מדי חודש הינה בשיעור של 50% עבור צריכה של 400 קוט"ש לשעה הראשונים בכל חודש, בתעריף ביתי, בבתים המשמשים למגורים בלבד.

היות וחשבון החשמל מגיע פעם בחודשיים, ההנחה תינתן על צריכה של עד 800 קוט"ש בכל חשבון.

ההנחה תינתן באופן אוטומטי רק למי שיש לגביו התאמה בין הנתונים הרשומים בחברת החשמל לבין הנתונים המתקבלים מהמוסד לביטוח לאומי (מי שרשום כמקבל הקצבה בפועל).

בזק - הנחה בתשלומי טלפון למקבלי הבטחת הכנסה.

ההנחה הינה בגובה של 50% מחברת "בזק" על דמי השימוש הקבועים עבור קו הטלפון בדירת מגורים.

רשימת הזכאים מועברת בכל חודש מהמוסד לביטוח לאומי ישירות לחברת בזק וההנחה אמורה להינתן באופן אוטומטי.

לברורים נוספים ניתן לפנות ל"בזק" בטלפון 199.

מתוך - אתר "כל זכות".

נקודות זיכוי במס הכנסה להורה גרוש או פרוד עובד תושב ישראל - הורה עובד החי בנפרד מההורה השני ומגדל את ילדיו זכאי לנקודת זיכוי אחת, ללא קשר למספר הילדים. שווי ההטבה הינו 2616 ₪ לשנה ו-218 ₪ לחודש. במידה וההורה השני משתתף בכלכלת הילדים, יקבל ההורה השני נקודת זיכוי אחת או חלק ממנה לפי חלקו בהוצאות הכלכלה. ההטבה ניתנת החל משנת המס שבה נולד הילד ועד לשנה שבה ימלאו לו 18.

לשם מימוש הזכות יש למלא טופס 101 ולמסור אותו לידי המעסיק, לפני שמסתיימת שנת המס (לפני סוף חודש דצמבר) ויש לצרף צילום של ספח תעודת הזהות.

אם חלפה שנת המס, העובד יכול להגיש בקשה להחזר מס בלשכת פקיד השומה שהוא משתייך אליה. ניתן לקבל החזרים עד שש שנים אחורה.

עובדים עצמאיים ימלאו בסוף השנה טופס 1301 - דין וחשבון שנתי ויצרפו לו את המסמכים הנ"ל.

נקודות זיכוי ממס הכנסה ל"הורה אחד" עבור גידול ילדיו - "הורה אחד" זכאי לנקודת זיכוי אחת בגין גידול ילדיו (ללא קשר למספר הילדים). "הורה אחד" הוא הורה לילד, שהורה השני אינו בחיים או שזהותו של ההורה השני אינה רשומה במרשם האוכלוסין. ההטבה ניתנת החל משנת המס בה נולד הילד ועד לשנה שבה ימלאו לו 18. נקודת הזיכוי הזו ניתנת להורה בנוסף לנקודות הזיכוי האחרות המוענקות לו בגין כל ילד. אם חלפה שנת המס, העובד יכול להגיש בקשה להחזר מס בלשכת פקיד השומה שאליה הוא משתייך וניתן לקבל החזרים עד 6 שנים אחורה.

מענק עבודה (מס הכנסה שלילי) - עובדים (כולל שכירים ועצמאיים) בני 23 ומעלה, שהכנסתם החודשית הממוצעת ברוטו הייתה בטווח מסוים, עשויים להיות זכאים למענק עבודה בהיקף של כ-4000 ₪ בממוצע. גובה המענק נקבע לפי השכר הממוצע של מגיש הבקשה ושל בן זוגו.

עובד שכיר אצל מעסיק שהוא קרוב משפחה אינו זכאי למענק. לבדיקת הזכאות ניתן להיעזר [במחשבון באתר רשות המיסים](#). הזכאות למענק היא שנתית ולכן יש להגיש תביעה חדשה כל שנה. להגשת הבקשה יש לגשת לכל סניף דואר עם תעודת זהות ואסמכתא לחשבון הבנק (צ'ק מבוטל, אישור ניהול חשבון).

חשוב לשמור את טופס התביעה לשם קבלת מידע אישי במוקד המידע הטלפוני או באינטרנט.

לשאלות ובירורים ניתן לפנות למוקד המידע של רשות המיסים *4954.

ימי מחלה בשל מחלת ילד להורה עצמאי שבביתו ילד עד גיל 16 - ככלל, עובדים זכאים לזקוף עד 8 ימי היעדרות בשנה בשל מחלת ילדיהם שמתחת לגיל 16, על חשבון ימי המחלה הצבורים שלהם.

עובדים שהם הורים עצמאיים - זכאים לזקוף עד 8 ימים נוספים בגין מחלת ילדיהם בנוסף ל-8 הימים המגיעים להם כחוק, בסה"כ עד 16 ימים בשנה.

על פי חוק דמי מחלה, עבור היום הראשון לתקופת היעדרות לא יקבל העובד שכר או תשלום כלשהו. ביום השני והשלישי לתקופת היעדרות יקבל העובד מחצית משכר העבודה היומי שלו, ומהיום הרביעי ואילך יקבל תשלום בגובה שכר רגיל כאילו לא נעדר כלל מעבודתו.

במידה ובמקום העבודה קיים הסכם קיבוצי או חוזה עבודה המקנה שכר מלא החל מהיום הראשון להיעדרות, ינהגו לפי החוזה.

הזכאות ניתנת באופן אוטומטי על ידי המעסיק. עובד שלא שולמו לו דמי מחלה רשאי לתבוע פיצויים מהמעסיק ולמעסיק אסור לפטר עובד במהלך ימי היעדרות שבהם הוא זכאי לקבל דמי מחלה.

ימי מחלה לצורך סיוע אישי של הורה עצמאי לאדם עם מוגבלות – ככלל, הורה או אפוטרופוס לאדם עם לקות קבועה (פיסית, נפשית או שכלית) ושעובד לפחות שנה אצל אותו מעסיק רשאי להיעדר מעבודתו עד 18 ימים בשנה לצורך סיוע אישי לילדו, וזאת על חשבון ימי המחלה של העובד (או על חשבון ימי החופשה שלו, על-פי בחירתו).

עובד אשר הינו הורה עצמאי יהיה זכאי להיעדר עד 18 ימים **נוספים** בשנה (סה"כ 36 ימי היעדרות) על חשבון ימי המחלה או החופשה, ובנוסף העובד זכאי להיעדר מעבודתו עד 52 שעות בשנה לצורך סיוע אישי לילדו המחייב היעדרות (סה"כ 104 שעות בשנה), ללא כל ניכוי מהשכר (ממכסת ימי המחלה או החופשה) ובתנאי שבן הזוג של העובד לא נעדר מעבודתו לצורך ליווי והשגחה של האדם עם המוגבלות והאדם עם המוגבלות נמצא בהחזקתו הבלעדית של העובד.

חשוב לדעת

הורה לאדם שמוגבלותו אינה קבועה וצפויה לחלוף בתוך 60 ימים ממועד הפעתה ואינה צפויה להישנות, אינו זכאי להטבה זו. ובמהלך ימי ההיעדרות זכאי העובד לקבל דמי מחלה החל מהיום הראשון להיעדרות.

מתוך- אתר "כל זכות", אתר "רשות המיסים בישראל", אתר "שירות התעסוקה הישראלי".

הבטחת הכנסה - גמלת הבטחת הכנסה משולמת לכל אדם ומשפחה בישראל שאין בכוחם להבטיח לעצמם הכנסה מספקת למחיה.

מי שאין לו כל הכנסה זכאי לקבל, בהתאם לתנאים מסוימים, גמלת הבטחת הכנסה. ומי שיש לו הכנסות הנמוכות מהסכום הקבוע בחוק, זכאי לגמלת הבטחת הכנסה חלקית- השלמת הכנסה.

לחישוב הזכאות על פי הנתונים האישיים, יש אפשרות להיכנס [למחשבון המוסד לביטוח לאומי](#).

גמלה מלאה - משולמת למי שאין להם באופן זמני או קבוע הכנסה מעבודה (חולים, נכים, נפגעי עבודה או מובטלים) והם אינם זכאים לכל תשלום מקצבה אחרת.

גמלה חלקית - "השלמת הכנסה" משולמת למי שהכנסתם מעבודה או ממקור אחר (קצבאות, נכסים או פיקדונות) נמוכה מרמת ההכנסה הקבועה בחוק. לדוגמה: אם עצמאית עם שני ילדים המשתכרת 7,800 ₪ עשויה להיות זכאית להשלמת הכנסה.

אחד מתנאי הזכאות לגמלת הבטחת הכנסה הוא התייצבות בשירות התעסוקה. עם זאת, במקרים מסוימים ניתן לקבל פטור מהחובה להתייצב בשירות התעסוקה לצורך קבלת הבטחת הכנסה.

הורה עצמאי יכול לקבל פטור במקרים בו הורה עצמאי שבהחזקתו הבלעדית ילד שטרם מלאו לו שנתיים. כון לשנת 2021, סכומי הגמלה נעים בין 1,409 ₪ ל-4,480 ₪.

לטבלאות המפרטות את שיעורי הגמלה בהתאם לנתונים האישיים, ראו [באתר המוסד לביטוח לאומי](#).

הבטחת הכנסה (במקום מזונות) - הורה עצמאי יכול לבקש קצבת הבטחת הכנסה במקום מזונות.

קצבה זו תועבר באמצעות הביטוח הלאומי ללא גבייה של המזונות מההורה השני.

קצבה זו מעלה את הסיכוי לזכאות של ההורה לדיור ציבורי.

בהבטחת הכנסה יש לקחת בחשבון כי יש מבחן רכב (שווי רכב עד 40,000 ₪) ובנוסף, ההורה צריך להיות דורש עבודה ולהתייצב בשירות התעסוקה.

הבטחת הכנסה ולימודי תואר ראשון - ככלל מי שמקבל הבטחת הכנסה לא יכול

ללמוד תואר ראשון ועדין להיות זכאי לקצבה.

לגבי הורים עצמאיים יש מקרים בהם כן זכאים. בתנאי שהם קיבלו הבטחת הכנסה 16 מתוך 20 חודשים שקדמו לתחילת הלימודים.

קצבת שאירים - נועדה להבטיח אמצעי קיום לשאירים - אלמן, אלמנה ויתומים, של תושבי ישראל שנפטר.

הקצבה משולמת על-ידי המוסד לביטוח לאומי, כאשר לנפטר/ת ישנם שאירים ומתקיימים שלושת התנאים הבאים:

1. הנפטר היה תושב ישראל.

2. הנפטר השלים תקופת אפשרה.

3. דמי הביטוח שולמו כחוק.

להרחבת התנאים ולפרטים נוספים ראו [תנאי זכאות לקצבת שאירים](#).

במקרים מסוימים שבהם אין זכאות לקצבה, ניתן מענק שאירים חד פעמי.

יש להגיש את התביעה לקצבת שאירים לא יאוחר מ-12 חודשים מיום הפטירה.

חשוב לדעת

אם הנפטר היה מבוטח בקרן פנסיה, בביטוח מנהלים או בביטוח חיים, שאיריו עשויים להיות זכאים לקצבת שאירים נוספת שתשולם על-ידי הגוף המנהל את קרן הפנסיה או הביטוח, ובהתאם לתנאי הקרן או הפוליסה.

מענק לימודים - הורה עצמאי לילדים בגילאי 6-18 זכאי לתשלום מענק לימודים פעם בשנה על סך 1021 ₪ לכל ילד (נכון לשנת 2021).
 המענק מועבר במהלך חודש אוגוסט לחשבון הבנק שבו משולמת קצבת הילדים. התשלום אינו מותנה במבחן הכנסות וזכאי לכך כל מי שעונה על הגדרת החוק של משפחה שבראשה הורה עצמאי (ראה הרחבה - ערך הגדרת החוק הורה עצמאי).
 במקרים מסוימים התשלום נכנס באופן אוטומטי ולעיתים יש צורך להגיש בקשה בפעם הראשונה.

קצבה ליולדת נכה שהיא אם עצמאית - יולדת שנקבעה לה דרגת אי-כושר השתכרות בשיעור של 100% והיא אם עצמאית ואינה מסוגלת לטפל בתינוק שנולד לה, עשויה להיות זכאית לקצבה מיוחדת המשולמת למשך 3 חודשים מיום הלידה.

סכום הקצבה הוא 3,165 ₪ לחודש, נכון לשנת 2021. הקצבה משולמת לאם בנוסף לקצבת הנכות.

יולדת הזכאית לדמי לידה לא תוכל לקבל במקביל את 2 התשלומים.

מתוך - אתר "ביטוח לאומי", אתר "כל זכות".

החוק בישראל מחייב הורה לדאוג לצורכי ילדיו הקטינים. במשפחות שבהן ההורים חיים בנפרד, מזונות הילדים משולמים על ידי ההורה האחד להורה השני.

סכום המזונות יכול להיקבע בהסכמה בין ההורים. במקרה שאין הסכמה, ניתן להגיש תביעה למזונות ילדים ובית המשפט יכריע בשאלת סכום המזונות.

בירור תביעת המזונות בבית המשפט עלול להימשך זמן רב. בתקופת ההליך המשפטי, ניתן להגיש בקשה [למזונות זמניים](#).

הורה שניתן לטובתו פסק-דין למזונות, וכן הזוג אינו מקיים את חיובו, יש בידו שתי אפשרויות:

1. **קצבת מזונות מהביטוח הלאומי** - הורה שנקבעו לו מזונות על-פי פסק דין והוא אינו מקבל את התשלום מהחייב, זכאי, בהתאם לתנאים, לדמי מזונות מהמוסד לביטוח לאומי. הזכאות בקצבה מותנית במבחן הכנסות של ההורה, סכום הקצבה הוא הסכום שנקבע בפסק הדין למזונות, או הסכום שנקבע בתקנות הביטוח הלאומי - הנמוך מבין השניים.

ניתן לבדוק את שיעורי הקצבה ותקרות השתכרות בעזרת [מחשבון מזונות באתר ביטוח לאומי](#).

2. **גביית מזונות באמצעות הוצאה לפועל** - הוצאה לפועל גובה מההורה את סכום המזונות באמצעות עיקולים שונים כמו: חשבון בנק, משכורת, רכב, רישיון נהיגה ובמקרים מסוימים אף באמצעות מאסר. זוכה בתיק מזונות רשאי לבחור בין גביית החוב במסלול הרגיל וגביית החוב במסלול מזונות. ייחודו של מסלול המזונות הוא בכך שהזוכה לא צריך לבצע שום פעולה לאחר פתיחת התיק, רשם ההוצאה לפועל נוקט את ההליכים הנדרשים ביוזמתו.

תיק הפרשים בהוצאה לפועל - הורה המקבל קצבת מזונות מהביטוח הלאומי וקיים הפרש בין סכום המזונות בפסק הדין לסכום המשולם לו, זכאי לתבוע את ההפרשים בהוצאה לפועל.

שינויים בחוק ההסדרים 2017 - בחוק ההסדרים 2017 השתפר מעט מבחן ההכנסות עבור הורה עצמאי המקבל מזונות או הבטחת הכנסה. בזכות השינויים ניתן להשתכר יותר מעבודה ועדיין להיות זכאים לקצבה.

[למחשבון לחישוב סכום דמי מזונות.](#)

מתוך - אתר "ביטוח לאומי", אתר "רשות האכיפה והגבייה", אתר "כל זכות".

בלשון חוק הסייע למשפחות שבראשן הורה עצמאי, אין התייחסות למצבים בהם יש משמורת משותפת. לכן יש הבדלים בין זכויות בארגונים שונים.

ביטוח לאומי - מענק הלימודים נכנס לחשבון שאליו מועברת קצבת הילדים. ברירת המחדל של ביטוח לאומי היא להעביר את קצבת הילדים לחשבון האם, ורק במצב שיש לאב משמורת בלעדית על ילד/ים, ביטוח לאומי יעביר את קצבאות הילדים ומענק הלימודים אליו. לכן גם במשמורת משותפת - קצבת הילדים ומענק לימודים יועברו ברוב המקרים לאם.

משרד השיכון - סיוע בשכר דירה - שתי אפשרויות:

1. אחד מההורים יכול לקבל סיוע בשכר דירה כמשפחה עצמאית, וההורה שלא מקבל את הסיוע יחתום על כתב ויתור.

2. במידה ומצוין בהסכם הגירושים כי ברוב ימות השבוע שוהים הילדים אצל אחד מבני הזוג, יינתן הסיוע במלואו לאותו בן הזוג. ובמקרה של חלוקה שווה בשהות הילדים אצל שני בני הזוג, יקבל כל הורה מחצית מסכום הסיוע (בתנאי שעונה לשאר תנאי הזכאות).

רשות מקומית - הנחה בארנונה - לכל רשות יש את הנהל שלה. הנהל ביבנה - ההנחה ניתנת לשני ההורים באופן שווה. כאשר בכל מחצית שנה זכאי להנחה הורה אחד ובמחצית השנייה זכאי ההורה השני.

רשות המיסים - נקודות זיכוי במס הכנסה - להגדרה משמורת משותפת אין שום השפעה על נקודות הזיכוי ולכן כאשר יש משמורת משותפת, שני ההורים זכאים לנקודות זיכוי (הורה גרוש או פרוד) עבור גידול ילדיו.

חשבונות המים - חשבונות המים משולמים בהתאם למספר הנפשות בבית. בהתאם לחוק כללי המים, כאשר להורים משמורת משותפת שני ההורים זכאים להנחה (כל אחד מחצית).

מתוך- אתר "כל זכות", מדיניות הרשות המקומית.

קבלת הבטחת הכנסה בנפרד מן הזוג - בחוק הבטחת הכנסה, זכאותו לקצבה של אדם נשוי תיבדק על-פי מבחן הכנסות יחד עם בן הזוג. יש מצבים בהם ניתן לבקש להיבדק בנפרד מן הזוג, למשל כאשר בן הזוג שוהה במאסר או כאשר חיים בנפרד, או כאשר לא מכלכלים אחד את השני ומחויבים במזונות על-פי פסק דין.

סיוע בשכר דירה להורה המצוי בהליכי גירושין - על פי נהלי משרד הבינוי והשיכון, ניתן להגפיק תעודת זכאות לסיוע בשכר דירה למי שפתח תיק גירושין ופרוד במשך 12 חודשים לפחות ועונה על אחד מהתנאים הבאים:

1. מתקיים מקצבת ביטוח לאומי (קצבת הבטחת הכנסה או מזונות, או קצבת נכות כללית בגין אי כושר השתכרות מעל 75%).

2. אינו מתקיים מקצבת הביטוח הלאומי וסך הכנסותיו (משכורת, הכנסה עצמאית, מזונות שלא מביטוח לאומי וכו') אינו עולה על 10,039 ₪ ברוטו, נכון לינואר 2020.

תיק פרודים במס הכנסה - הליך המאפשר לקבל את נקודות הזיכוי כהורה פרוד, עוד בשלב הליך הגירושין, וכן לקבל מענק עבודה כהורה עצמאי.

מתוך- אתר "כל זכות", אתר "ביטוח לאומי", אתר "משרד הבינוי והשיכון".

סיוע להורה עצמאי במימון מעונות יום ומשפחתונים - הורה עצמאי עשוי להיות זכאי לסיוע מוגדל במימון מעונות יום ומשפחתונים מוכרים בתנאי שהוא עומד בשני הקריטריונים הבאים:

1. הוא קיבל את אחת מהקצבאות הבטחת/השלמת הכנסה או מזונות במשך 6 חודשים לפחות במהלך 12 החודשים שקדמו לבקשת הסיוע.

2. הוא עונה על אחד מהתנאים הבאים:

<< לומד בשעות הבוקר בקורס להכשרה מקצועית בפיקוח האגף להכשרה ולפיתוח כוח אדם.

<< בחצי השנה האחרונה הוא התחיל לעבוד בעבודה חדשה בהיקף של לפחות 20 שעות שבועיות (כשכיר או כעצמאי).

<< עובד מעל לחצי שנה בהיקף של לפחות 20 שעות שבועיות, ובחצי השנה שקדמה להגשת הבקשה היקף עבודתו גדל ב-10 שעות שבועיות.

הורים זכאים ישלמו 250 ₪ לחודש בלבד למשך תקופה של עד 12 חודשים.

למימוש הזכאות יש לפנות אל מוקד חברת מילגם לטיפול בפניות הורים

יחידים:

טלפון: 03-5652310

פקס: 073-3901099

דוא"ל: sherut@avoda.milgam.co.il

ניתן גם כן למלא את טופס הבקשה בקישור:

["טופס בקשה של הורה יחיד לקביעת זכאות לסיוע בעלות מימון מעון יום או](#)

[משפחתון מוכר"](#).

יש לשלוח את הבקשה בדוא"ל לכתובת: magbirot-avoda@economy.gov.il.

תכנית סל שעות גמיש להורה עצמאי - תכנית סל גמיש נועדה לסייע בשילוב הורים עצמאיים במעגל העבודה. התכנית מקנה החזרים כספיים עבור שיעורי עזר, צהרונים, קייטנות ובייביסיטה.

מה מציע הסל:

 קייטנות - החזר של עד 2000 ₪ לילד.	 צהרונים - החזר של עד 350 ₪ לילד לחודש.	 החזר כספי עבור מטפלת, בייביסיטר ושיעורי עזר- עד 40 ₪ לשעה ועד 6,000 ₪ למשפחה.
--	--	--

מי זכאי (יש לענות על כל התנאים):

1. הורה עצמאי שיש לו ילד עד כיתה ד' - כולל.
2. הורה עובד בהיקף של 20 שעות שבועיות לפחות, או עובד לפחות 10 שעות שבועיות ולומד לפחות 10 שעות שבועיות.
3. הגדיל את היקף העבודה ו/או הלימודים ב-10 שעות שבועיות לפחות במהלך 12 החודשים שקדמו להגשת הבקשה.
4. קיבל הבטחת הכנסה או מזונות מביטוח לאומי במשך חודש אחד לפחות במהלך 12 החודשים האחרונים או שהכנסתו המשפחתית היא פחות מ-2,100 ₪ לנפש בחודש.

במידה וקיימות נסיבות סוציאליות קשות או נסיבות רפואיות חריגות, יתכן ותתאפשר חריגה של עד 10% במספר שעות העבודה או הלימודים השבועיות הנדרשות מההורה לצורך אישור הזכאות.

הזכאות הינה לתקופה של עד 18 חודשים מרגע קבלת הזכאות ומותנית בהמשך עמידה בתנאי הזכאות למשך התקופה.

הגשת הבקשה - באמצעות מילוי ושליחת טופס "בקשה לקבלת סיוע בהתאם לנוהל סיוע להורים יחידים בהשתתפות בעלות סל שעות ו/או קייטנות".

ניתן לקבל פרטים נוספים:

טלפון: 03-5652310 | פקס: 073-3901099

דוא"ל: sherut@avoda.milgam.co.il

מתוך- אתר "משרד העבודה, הרחוחה והשירותים החברתיים", אתר "כל זכות".

הכשרה מקצועית, לימודים ומלגות

השלמת השכלה להורים עצמאיים - משרד הכלכלה מפעיל תכניות להורים עצמאיים במטרה לסייע להם להשתלב בשוק העבודה.

זכאי הורה עצמאי העומד בכל התנאים הבאים:

1. מקבל קצבת הבטחת/השלמת הכנסה או קצבת מזונות מהמוסד לביטוח לאומי במהלך השנה האחרונה.
2. בעל מוטיבציה לביצוע שינוי תעסוקתי חיובי (השתלבות בשוק העבודה או יציאה לקורס הכשרה מקצועית).
3. עומד בדרישות האגף לחינוך מבוגרים במשרד החינוך (עבר את בחינת המיון בהבנת הנקרא).
4. אינו עובד בשעות בהם מתקיימים הלימודים.

במידה ולא יימצאו מספיק הורים עצמאיים העומדים בכל התנאים, ייתכן ותאושר השתתפותו של הורה עצמאי שילדיו מעל גיל 18, או הורה עצמאי שאינו מקבל דמי מזונות או הבטחת/השלמת הכנסה.

הסיוע כולל תכנית להשלמת השכלה עבור מי שטרם השלימו את לימודיהם היסודיים או התיכוניים, במטרה להרחיב את אפשרויות התעסוקה שלהם וכן לאפשר להם לעמוד בתנאי הזכאות לקורסים ולהכשרות מקצועיות.

הלימודים מתקיימים 5 ימים בשבוע, בין השעות 8:00-13:00 (בהיקף של 25 שעות שבועיות).

מתכונת חדשה של הקורס תכלול גם מסלול לימודי ערב לעובדים המעוניינים להשתדרג מבחינה מקצועית.

לפרטים והרשמה יש לפנות אל מוקד המידע הארצי:

פקס - 08-6776030

דוא"ל - moital@taldor.co.il

הלימודים מתקיימים במרכזי השכלה למבוגרים ברחבי הארץ.

הכשרה מקצועית, לימודים ומלגות

סבסוד הכשרה מקצועית - האגף להכשרה מקצועית במשרד העבודה, הרחוחה והשירותים החברתיים מפעיל תכנית המאפשרת להורים עצמאיים להשתתף בלימודי הכשרה מקצועית במקצוע שבחרו ללמוד.

מימון ההכשרה המקצועית נעשה באמצעות שוברים אישיים במסגרת התכנית ניתן מימון של 65%-90% מעלות ההכשרה, עד לתקרה של 12,000 ₪.

המימון ניתן עבור קורסים במסגרת לימודי בוקר או אחר הצהריים/ערב, שמתקיימים לגביהם הקריטריונים הבאים:

1. משך הקורס אינו עולה על 12 חודשים (מלבד לקורסים במקצועות שניתן ללמוד עד 18 חודשים).
2. הקורס מכון תעסוקה ובסיומו המשתתף מקבל תעודת סיום קורס.

חשוב לדעת

יש מענק כספי למי שמסיים את הקורס ועובד בעבודה הקשורה לקורס למשך תקופה מסוימת.

לצורך קבלת הסיוע יש להגיש בקשה באמצעות הגוף המפנה ולמלא טופס "בקשה לשוב בהכשרה מקצועית".
[לרשימת הגופים המפנים לשירות.](#)

לשאלות וביורורים נוספים ניתן להתקשר [1-599-500-818](tel:1-599-500-818).

שיקום מקצועי וסיוע בלימודים לאלמנים ולאלמנות - אלמנות ואלמנים שהוכרו על-ידי ענף שאירים, או על-ידי ענף נפגעי עבודה במוסד לביטוח לאומי עשויים להיות זכאים לשיקום מקצועי ולסיוע בלימודים.

מי שנמצא מתאים, יקבל מפקיד השיקום סיוע בבחירת מסלול לימודים ותעסוקה בהתאם לשאיפות ולכישורים האישיים.

בתקופת ההכשרה או הלימודים מממן המוסד לביטוח לאומי את התשלומים הבאים: דמי מחיה, שכר לימוד, הוצאות עבור שיעורי עזר, ציוד לימודי, הוצאות נסיעה ולינה, שירותי תמיכה והנגשה, מקדמת שיקום.
יש להגיש בקשה על גבי טופס תביעה לשיקום מקצועי.

מתוך- אתר "ביטוח לאומי", אתר "משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים".

הכשרה מקצועית, לימודים ומלגות

קרן קציר - התכנית מיועדת לאימהות עצמאיות המבקשות ללמוד במסגרת אקדמית, לרכוש השכלה ולשפר את רמת חייהן ואת איכותן. לתכנית מתקבלות סטודנטיות שהוכרו כאימהות עצמאיות, בוגרות שרות צבאי/לאומי שמצבן הסוציו-אקונומי בינוני-נמוך, הלומדות לתואר ראשון במסודות בהן פועלת קרן קציר (באזור יבנה- המכללה אקדמית אחווה, המכללה האקדמית אשקלון, המכללה האקדמית להנדסה ע"ש סמי שמעון, המכללה האקדמית ספיר, מכללת תל אביב).

הסיוע הניתן הינו מלגת שכר לימוד, מלגת קיום וליווי אישי.

ניתן ליצור קשר -

טל' משרדי קציר: [08-9146741](tel:08-9146741)
 פקס: [08-9146687](tel:08-9146687)
 דוא"ל: katzir@rashi.org.il
 ובאתר קרן קציר: www.katzir-rashi.org.il

מלגת משרד החינוך - ניתן להגיש דרך מוסד הלימודים. בצירוף דו"ח סוציאלי ניתן לבקש מלגה גבוהה יותר.

קרן פסיפס ישראלי - הקרן מסייעת בתרומות מסוגים שונים: סיוע במימון הכשרה מקצועית ולימודים מגוונים, סיוע ברכישת ציוד לפתיחת עסק עצמאי, אבחונים פסיכו-דידקטיים ועוד. עדיפות ניתנת לבקשות שבהן קיים הפוטנציאל הרב ביותר לצעד משמעותי קדימה.

ניתן ליצור קשר -

בדוא"ל: grants@psifas.org
 טלפון: [058-4461705](tel:058-4461705)

מרכז עוצמה - ללקוחות המוכרים באגף לשירותים חברתיים יכולים לקבל סיוע באמצעות מרכז עוצמה. הסיוע ניתן כחלק מתכנית ליווי הכוללת תהליך ליווי אישי בתחום התעסוקה, מיצוי זכויות וכלכלת המשפחה. ההפניה הינה דרך עו"ם המשפחה.

מתוך - אתר "קרן קציר", אתר "כל זכות".

סיוע ברכישת מזון במסגרת המיזם לביטחון תזונתי - נועד לסייע למשפחות החיות בחוסר ביטחון תזונתי.

במסגרת המיזם, המופעל ברשויות הפרוסות ברחבי הארץ, על ידי "אשל ירושלים", מקבלות משפחות שזכאיות לסיוע (לפי מבחני זכאות) סיוע חודשי במזון וליווי של רכזי המיזם בסדנאות והדרכה לתזונה ולכלכלה נכונה.

בבחינת הזכאות לסיוע מובאים בחשבון קריטריונים כגון הכנסה פנויה, הוצאות חיוניות, חובות וגודל המשפחה.

הסיוע ניתן למשפחה באמצעות כרטיס נטען שניתן לממש ברשתות שיווק שונות ובארגז מצרכים המגיע לבית הלקוח.

המשפחה עשויה להתבקש להביא מסמכים שונים המעידים על מצבה הכלכלי של המשפחה.

רכז המיזם יבדוק את זכאותה של המשפחה לקבלת הסיוע. משפחה המעוניינת בקבלת הסיוע תפנה לעובד/ת הסוציאלית של המשפחה או לאגף לשירותים חברתיים.

סיוע כלכלי - משרד העלייה והקליטה מעניק לעולה שהוא הורה עצמאי העומד בתנאים מסוימים, סיוע כלכלי לתקופה של עד 6 חודשים - הסיוע ניתן במחצית השנייה של שנת העלייה הראשונה, לאחר סיום קבלת סל הקליטה.

הסיוע ניתן למשפחות בהן ההורה אינו מסוגל להשתלב בתעסוקה או להשתכר מעבודה.

לקבלת תנאי הזכאות המלאים והגשת הבקשה יש לפנות ליועץ הקליטה האישי במרחב משרד העלייה והקליטה בסניף רחובות:

טלפון: [073-3974800](tel:073-3974800) | דוא"ל: RehovotContact@moia.gov.il.

גובה הסיוע נכון לשנת 2018 - נע בין 2,897 ₪ ל- 4,400 ₪ ונקבע לפי הרכב המשפחה.

מרכז קשר הורה ילד - מהווה מסגרת תמיכה מוגנת ומקצועית לקיום מפגשים בין הורים לילדיהם במצבים של סכסוכים משפחתיים על רקע פרידה, גירושין או אלימות.

הפנייה למרכז הקשר נעשית באמצעות עובד סוציאלי על פי חוק (פקיד סעד) או העובד הסוציאלי במחלקה לשירותים חברתיים המטפל במשפחה, בהתאם להחלטות בית המשפט.

תחנה לטיפול משפחתי זוגי - מופעלת ע"י אגף הרווחה, בתחנה ניתנים השירותים הבאים: טיפול זוגי, טיפול משפחתי והדרכת הורים.

הטיפולים מקיפים טווח רחב של קשיים וכוללים בין היתר בעיות בתקשורת, קונפליקטים ומתחים, בעיות על רקע נישואין/גירושין, בעיות באינטימיות, בעיות על רקע משברים, קושי בהצבת גבולות, קושי ביצירת סמכות הורית, ריחוק ביחסי הורים וילדים ועוד. הטיפול בתחנה נערך אחת לשבוע ביום ושעה קבועים, עם מטפלת קבועה.

שירותי הטיפול בתחנה ניתנים תמורת תשלום מסובסד. התעריף הינו מדורג בין כ- 50-150 ₪ לפגישה ונקבע לאחר הצגת תלושי שכה.

קיימות מספר אפשרויות לפניה לטיפול בתחנה:

1. דרך עו"ס המשפחה/ עו"ס אינטייק

2. פניה עצמאית בטלפון 08-9431216

לעיתים השירות אינו ניתן במייד וקיימות רשימות המתנה.

מענק לידה לנפגעת פעולת איבה שהיא הורה עצמאי - נפגעת פעולת איבה בעלת 20% נכות לצמיתות, שהיא הורה עצמאי וילדה תינוק, עשויה להיות זכאית למענק לידה.

למימוש הזכאות יש לפנות למוסד לביטוח לאומי.

מתוך- אתר "כל זכות".

ייעוץ וייצוג משפטי בדיני משפחה ועבודה:

המרכז לקידום מעמד האישה מרכז רקמן
ייעוץ לנשים בענייני משפחה

☎ [03-5318895](tel:03-5318895)

🌐 טופס פנייה באתר rackmancenter בלשונית "צור קשר".

יד לאישה

ארגון יד לאישה מפעיל קו חם לנשים בענייני משפחה.
ניתנת לכל פונה פגישת ייעוץ משפטי ללא עלות בעניין גירושין.
וכן ניתן ייצוג לנשים מסורבות גט ועגונות.

☎ [1-800-200-380](tel:1-800-200-380)

📅 ימי א'-ה' בין השעות 9:00-15:00

ויצו

לשכה אזורית בתחום ענייני משפחה לנשים:

☎ רחובות: [08-9456395](tel:08-9456395) ☎ אשדוד: [08-8565031](tel:08-8565031)

📅 קבלת קהל - בתיאום מראש

☎ קו ייעוץ ארצי לזכויות נשים בעבודה:

☎ [03-6923825](tel:03-6923825)

📅 שעות פעילות: ימי א', ג', ה' - 11:00-15:00

נעמת

ניתן מענה לנשים בתחומי דיני עבודה, משפחה וביטוח לאומי.
לשכה משפטית אזורית בתחום ענייני משפחה לנשים:

☎ רחובות: [08-9468619](tel:08-9468619) ☎ אשדוד: [08-8527626](tel:08-8527626)

סיוע משפטי (משרד המשפטים)

סיוע וייצוג משפטי בענייני משפחה ובדיני עבודה, הזכאות מותנית
במבחן הכנסות.

☎ יש להגיש בקשה בטלפון [073-3927788](tel:073-3927788)

🌐 או בטופס באתר האינטרנט

שכר מצווה (לשכת עורכי הדין)

סיוע וייצוג משפטי בענייני משפחה ובדיני עבודה.

[1-700-505-500](tel:1-700-505-500) ☎

הקליניקה לזכויות עובדים באוניברסיטת תל אביב

לשאלות בתחום דיני עבודה ניתן לפנות במייל:

info.ovdim@gmail.com ✉

איתך

ייעוץ וייצוג משפטי לנשים בדיני עבודה, ביטוח לאומי ושירות התעסוקה.

[1-700-50-50-65](tel:1-700-50-50-65) ☎

mail@itach.org.il ✉

הלב

סיוע משפטי ע"י סטודנטים למשפטים בנושאים: תביעות קטנות, הוצאה לפועל, דיני עבודה, דיור ציבורי וכו'.

יש להשאיר מענה קולי, [052-3226910](tel:052-3226910) ☎

ניתן להשאיר הודעות 24 שעות ביממה ויחזרו אליכם.

help@halev.org.il ✉

שי"ל - שירות ייעוץ לאזרח

באמצעות השירות ניתן לקבל הכוונה וייעוץ בתחומים רבים וביניהם דיני משפחה, דיני עבודה ותחומים נוספים הקשורים לזכויות למשפחות חד הוריות.

הייעוץ ניתן ע"י צוות מתנדבים מומחים ומיומנים בעלי ניסיון מקצועי.

שעות פעילות: יום ב' 10:00-12:00, יום ד' 16:00-18:00 📅

[08-9425515](tel:08-9425515), [08-9425509](tel:08-9425509) ☎

חתימת עו"ד על תצהיר:

שי"ל יבנה ☎ [08-9425509](tel:08-9425509), [08-9425515](tel:08-9425515) - ללא עלות

איתך ☎ [03-5163936](tel:03-5163936) - ללא עלות

ויצו ☎ [08-9456395](tel:08-9456395) - לשכה רחובות, בעלות מסובסדת.

☎ [08-8565031](tel:08-8565031) - לשכה אשדוד, בעלות מסובסדת.

נעמת ☎ [08-9468619](tel:08-9468619) - בעלות מסובסדת.

מתוך- אתר "כל זכות".

